

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 188
van **LOES VANDROMME**
datum: 13 november 2020

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs - Proefprojecten

In maart 2017 startte in de regio's Leuven en Roeselare een proefproject rond het vervoer van leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Het huidige systeem van zonaal leerlingenvervoer is immers heel complex. In de conceptnota over leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs werd dan ook gesteld dat een nieuwe aanpak ertoe moet leiden dat er beter kan worden ingespeeld op de noden van de leerlingen.

In juni 2019 werd beslist het proefproject te verlengen tot eind juni 2022. Tegelijkertijd werd de regio Antwerpen toegevoegd aan het proefproject en werd de regio rond Roeselare uitgebreid.

Ondertussen wordt het decreet Basisbereikbaarheid verder uitgerold en wordt er ook volop nagedacht over de concrete uitwerking van het 'vervoer op maat'.

De proefprojecten worden aanzien als een goede proeftuin om de ingrijpende wijzigingen in het mobiliteitslandschap te toetsen aan de praktijk en knelpunten te capteren.

1. De projecten worden verlengd tot juni 2022, maar anderzijds wordt gesteld dat belangrijke inzichten zeker belangrijk zijn bij de uitrol van 'vervoer op maat'.

Wat is de status van de proefprojecten rond leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs?

2. Werd er al een tussentijdse evaluatie over gehouden? Zo ja, wat waren de belangrijkste conclusies en werkpunten?
3. Met betrekking tot het budget om leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs te organiseren: wordt het huidige budget voor leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs integraal overgedragen naar de vervoerregio's in het kader van de uitrol van 'vervoer op maat'?
4. Hoe worden vervoerregio's ondersteund in deze extra taak? Is er een stappenplan uitgewerkt om de overdracht te regelen? In welke compensatie wordt voorzien?
5. Het leerlingenvervoer is een gedeelde bevoegdheid: zowel de Vlaamse minister van Onderwijs als de Vlaamse minister van Mobiliteit is verantwoordelijk.

Op welke manier wordt er rond deze thematiek overleg gepleegd tussen de verschillende kabinetten?

ANTWOORD

op vraag nr. 188 van 13 november 2020

van **LOES VANDROMME**

1. Het pilootproject werd vernieuwd in regio Leuven en regio Roeselare. Er werd uitgebreid in regio Roeselare conform de grenzen van de vervoerregio, en het project werd uitgebreid met een grootstedelijke pilootregio: Antwerpen. De duur van het project is vastgelegd tot juni 2022, maar anderzijds wordt gesteld dat belangrijke inzichten zeker belangrijk zijn bij de uitrol van 'vervoer op maat'.

Status van de proefprojecten rond leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs:

1.1 Roeselare

In het afgelopen schooljaar (2019-2020) werd de regio in Roeselare uitgebreid. Dat betekent dat we nu 15 deelnemende scholen hebben van verschillende typen en opleidingsvormen, in de gemeenten Roeselare, Hooglede, Izegem, Ingelmunster, Tielt, Torhout en Moorslede. Inhoudelijk werd er in regio Roeselare verder gewerkt aan de uitbouw van de voor- en naschoolse opvang, de keuze voor gemeenschappelijke opstapplaatsen en de combinatie waarbij externe opvangdiensten kunnen fungeren als gemeenschappelijke opstapplaats. Hierin werden flinke stappen vooruitgezet. Ook in huidig schooljaar (2020-2021) wordt hier verder aan gewerkt.

De sterkte van het pilootproject in regio Roeselare zit echter in de inzet van een mobiliteitscoach en het gebruik van minibusjes. Beide initiatieven zijn in deze regio gestart en ontwikkeld. In regio Roeselare werd de keuze gemaakt om een mobiliteitscoach aan te werven, wat een groot succes kende. Er werden 75 aanmeldingen gedaan. De aangemelde leerlingen krijgen een individuele begeleiding door de mobiliteitscoach waardoor hun capaciteiten dermate versterkt worden, dat zij in staat zijn om op een alternatieve manier naar school te gaan. In schooljaar 2019-2020 werden een dertigtal leerlingen op deze manier van het collectief leerlingenvervoer gehaald. Ze leerden een specifiek traject op zelfstandige en veilige manier af te leggen met de fiets of met het openbaar vervoer. De corona-epidemie heeft deze begeleidingen noodgedwongen stopgezet, maar we kijken naar manieren om dit te hervatten. Daarnaast werd tijdens afgelopen schooljaar (2019-2020) ook gezocht naar nieuwe alternatieven zoals het organiseren van een fiets- en een wandelpool begeleid door vrijwilligers. Een ander succes is het inzetten van minibusjes voor specifieke trajecten. Door in te zetten op het ophalen van de verste leerlingen met deze minibusjes, wordt het traject voor deze leerlingen een stuk korter. Dit vervoer is ook kwalitatiever en beter afgestemd op de noden van de leerlingen. Deze alternatieven zullen dit schooljaar verder onderzocht en uitgetest worden.

1.2 Leuven

In de regio Leuven wordt sterk ingezet op buitenschoolse opvang. Men startte een opvanginitiatief in de gemeente Herent. In deze gemeente ging men van 54 stopplaatsen waar leerlingen opstapten, naar 4 gemeenschappelijke opstapplaatsen. Twee van deze plaatsen zijn een buitenschoolse opvang die aangepast werd aan de noden van de leerling. De andere twee plekken zijn wachtplaatsen met faciliteiten (aangepaste wc's, een warme plek om te wachten). Dit zorgt voor een enorme tijdswinst. Leerlingen kunnen wachten op een warme

plek met toezicht, en -12-jarigen kunnen in een buitenschoolse opvang met anderen spelen. Dit is een kwaliteitsvollere oplossing dan een lange busrit. Er zijn gesprekken lopende met andere naburige gemeenten om een gelijkaardig initiatief op te starten daar waar er bijzonder veel stopplaatsen zijn.

Vanuit de meeste uithoeken zijn Leuven en Heverlee per trein of bus makkelijk bereikbaar. Het aanbod van het stadsnet is ook goed georganiseerd, zodat elke school in Leuven of Heverlee binnen het pilootproject goed bereikbaar is. Dit is een belangrijke troef in dit pilootgebied: er is een goede ontsluiting door het openbaar vervoer. Daardoor wordt het makkelijker voor leerlingen om hiervan gebruik te maken. Dit is een belangrijke les om mee te nemen in de oefeningen rond Basisbereikbaarheid.

Ook in Leuven wordt er met een mobiliteitscoach gewerkt, in navolging van het succes van de mobiliteitscoach in Roeselare. Vanuit de deelnemende scholen van het pilootproject is er grote openheid om constructief samen te werken. Zowel met de directies als de schoolteams verloopt de samenwerking vlot.

1.3 Antwerpen

Het proefproject Antwerpen kent twee belangrijke 'voordelen' ten aanzien van de voormelde proefprojecten Roeselare en Leuven: ten eerste kan dit proefproject ten volle putten uit de ervaringen – zowel de positieve als de negatieve van de andere testgebieden, omdat ze later zijn begonnen - en ten tweede spelen hier overduidelijk ook schaafeffecten: de stad Antwerpen beschikt over een goed uitgebouwde staf ambtenaren die op vraag van de leden van het proefproject bepaalde elementen bijkomend kunnen ondersteunen, onderzoeken of ontwikkelen. De 'startdag' van het proefproject Antwerpen was 28 mei 2019. Daarbij werden alle scholen uitgenodigd. Het was bij aanvang wel duidelijk dat de vervoerregio Antwerpen als projectgebied te ruim bemeten is; uit de bevraging van alle scholen van het projectgebied bleek dat de herschaling van het gebied noodzakelijk was. Zo kwamen er afspraken in verband met de begrenzing van het project in een eerste en een tweede fase. In de eerste fase betreft dit de stad Antwerpen en de gemeenten Brasschaat, Schilde en Schoten. In een mogelijk tweede fase zou de pilootregio worden uitgebreid met andere gemeenten. Er is met alle partners en stakeholders een mission statement gemaakt dat zeer goed weergeeft wat de doelstellingen van het proefproject zijn: *"Samen zorgen we ervoor dat elke leerling met specifieke onderwijsbehoeften binnen een zo beperkt mogelijke tijd, rekening houdend met de mogelijkheden en context, veilig en comfortabel van en naar school geraakt zodat leer- en ontwikkelingskansen stijgen!"*

Een belangrijke stap in het project is gezet door het ontwikkelen van digitale kaarten: aan de hand van de data die voorhanden is werkt de studiedienst van de stad Antwerpen een interactieve kaart uit met diverse lagen. Deze lagen kunnen –afhankelijk van de toepassing- actief worden gemaakt. De kaarten zijn een erg belangrijke hulp om beter houvast te krijgen op diverse sporen zoals op-/afstapplaatsen, zelfredzaamheid, opvanglocaties, samenstellen busritten, controle van gegevens, enz.. De data van de SharePoint van het project, maar ook die van De Lijn worden daar samengevoegd. Zo kan nagegaan worden welke leerlingen extra lang onderweg zijn, welke bussen er voor welke scholen rijden, waar de verschillende buslijnen elkaar kruisen, enz. Dit is een belangrijke tool is om nieuwe mogelijkheden zichtbaar te krijgen.

Voorlopig wordt dit initiatief enkel in Antwerpen ontwikkeld en getest, maar er is grote bereidheid om dat op termijn beschikbaar te stellen in Vlaanderen.

In schooljaar 2020-2021 startte men met opvanginitiatieven doorheen het pilootgebied, waar goed gebruik van gemaakt wordt. Men zet ook reeds in op het

gebruik van gemeenschappelijke opstapplaatsen, in plaats van thuisophaling. Regio Antwerpen koos ervoor deze initiatieven voorlopig uit te werken binnen het kader van de omzendbrief Zonaal Leerlingenvervoer (NO/2008). Men werkt samen met een lerend netwerk aan een eigen regelgevend kader.

2. De proefprojecten in pilootgebieden Leuven-Heverlee en Roeselare-Izegem-Ingelmunster-Hooglede werden voor de periode 2017-2019 geëvalueerd in juni 2019, conform artikel 11 van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het tijdelijk project "Leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs". De opdracht werd toegekend aan een consortium van onderzoekers van de UHasselt en Thomas More, onder leiding van prof. promotor An Neven. Het uitgebreide evaluatierapport zoals het consortium dit aan het expertenpanel voorstelde, is raadpleegbaar op <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/default.aspx?nr=921>.

Op basis van dit rapport en andere bronnen, waaronder het VLOR-advies op de conceptnota, stelde het expertenpanel een adviesnota op met een aantal beleidsaanbevelingen. Deze is toegevoegd als bijlage bij deze schriftelijke vraag, en werd bij mededeling aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement overgemaakt. In deze adviesnota zijn de beleidsaanbevelingen van het expertenpanel terug te vinden. De bevoegde Ministers vroegen destijds aan hun administraties om de beleidsaanbevelingen te vertalen naar de praktijk en het gepaste gevolg te geven. De pilootprojecten gaan hiermee actief mee aan de slag door onder andere:

- bestaande initiatieven, zoals de mobiliteitscoach, fiets – en wandelpools verder uit te werken en te versterken;
- een gemeenschappelijk experiment rond zelfredzaamheid uit te voeren en de rol van zelfredzaamheid in de intake op school te concretiseren;
- het uittesten van voertuigen type mini-busjes en personenwagens;
- het verder uitbouwen van het aanbod buitenschoolse opvang in naburige gemeenten;
- het optimaliseren van het collectief vervoer door verder centraliseren van opstapplaatsen;
- de link expliciet te leggen naar Basisbereikbaarheid en de vervoerregioraden.

De evaluatie van de volgende fase (2019-2022), met inbegrip van pilootgebied Antwerpen-Schilde-Schoten-Brasschaat zal in 2021 worden opgestart.

3. Het huidige budget voor leerlingenvervoer zal overgedragen worden naar het departement Mobiliteit en Openbare Werken, lees Vervoersautoriteit, die de contracten voor dit vervoer in de markt zal zetten. Het leerlingenvervoer blijft wel een apart budget en wordt niet opgenomen in het budget van vervoer op maat.
4. Op dit moment wordt een transitietraject uitgewerkt voor de overheveling van de organisatie van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs van De Lijn naar het departement Mobiliteit en Openbare Werken waar de Vervoersautoriteit zal instaan voor het in de markt zetten van de vervoersopdrachten.
5. Het leerlingenvervoer is een gedeelde bevoegdheid: zowel de Vlaamse minister van Onderwijs als de Vlaamse minister van Mobiliteit is verantwoordelijk. Het pilootproject wordt daarom aangestuurd door een stuurgroep, conform artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het tijdelijk project "Leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs". Zowel het kabinet van de minister bevoegd voor het onderwijs als het kabinet van de minister bevoegd voor mobiliteit en openbare werken zijn vertegenwoordigd in deze stuurgroep.